

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cena po pošti:
za celo leto . R 45.—
za pol leta . R 23.—
za četrt leta . R 12.—
za 1 mesec . R 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 R
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 56

Rumunija se protivi.

LDU. Pariz, 4. septembra. (ČTU.) — Ministrski predsednik Bratianu bo odstopil. Nemcem prijazna stranka v Rumuniji je, kakor kaže, dobila premoč. Dogodki v Rumuniji so naredili najmočnejši vtis v francoskih diplomatskih krogih. Vzrok temu, da Rumunija ni podpisala mirovne pogodbe z Avstrijo, tiči v tem, ker vse-

buje pogodba klavzule o varstvu manjšin, dodane na izrecno željo Amerike. Rumunija protestira tudi proti vsem pogojem, ki jih vsebuje pogodba z Avstrijo, in ki se nanašajo na trgovinske pogodbe in železniške tarife; v teh vprašanjih hoče imeti Rumunija absolutno pravo roko.

Bolgarske meje.

LDU. Lyon, 5. septembra. (Brezžično.) Vrhovni svet mirovne konference se je, kakor poroča »Petit Journal«, včeraj bavil z južnimi mejami Bolgarske, ni pa še končno veljavno rešil tega vprašanja. »Petit Parisien« pa piše, da je vrhovni svet včeraj že določil bolgarske meje. »Exzellenz« pravi, da je rešitev vprašanja Tracije precej napredovala in da bodo bolgarske

meje iste, kakor pred balkansko vojno l. 1913. Vprašanje trgovskega izhodišča na Egejsko morje uredi posebna določba, katero se v smislu klavzule mirovne pogodbe Bolgarija obveže že vnaprej, da jo sprejme. »Echo de Paris« poroča tudi, da se je vrhovni svet bavil z določitvijo južnih bolgarskih mej in da bodo zveze z morjem le trgovskega značaja.

Odškodninske zahteve beguncev in političnih preganjancev.

LDU Ljubljana, dne 5. septembra. Delna vlada za Slovenijo je prejela od ministrstva za zunanje stvari nastopno poročilo naše mirovne delegacije v Parizu: 1. Prijave goriških beguncev se niso mogle vzeti v poštev, ker je mirovna konferenca načelno sklenila, da imajo pravico, zahtevati od Avstrije odškodnino samo pripadniki zavezanih in pridruženih držav, ki so se vojskovali. Tedaj imajo pri nas to pravico le podaniki Srbije in Črne gore, nikakor pa ne oni iz bivše avstro-ogrske monarhije. 2. Kar se tiče odškodnin za politična preganjanja, je naša delegacija od tozadevne komisije zahtevala, da se pravica do odškodnine prizna tudi pripadnikom bivše avstro-ogrske monarhije in to samo bolj, ker so avstrijski podaniki imeli to pravico že na podlagi dotičnega avstrijskega zakona. V tem oziru omejuje pogodba z Avstrijo pravico do odškodnine samo na one, ki pripadajo zavezanim ali pridruženim državam, to pa samo v slučaju, ako so bili s preganjanjem oškodovani. Ureditev teh vprašanj, ki se tičejo pripadnikov bivše avstro-ogrske monarhije, je nikov bivše avstro-ogrske monarhije, je prepuščena državam, katerim pripadajo sedaj.

Mirovni posvet.

LDU Moravska Ostrava, 4. septembra. (ČTU.) Pariški dopisnik »Kurjer Poranny« je poslal svojemu listu podrobno poročilo o delu mirovne konference ter poroča, da o delu na prekinjenju posvetovanj med Čehoslovaki in Poljaki v Krakovu sklenil svet petorice, da predloži šlezjsko vprašanje Poljski in čehoslovski komisiji pod predsedstvom Cambona. Ta komisija obstoja iz poljske in čehoslovške podkomisije. Poleg tega obstoja komisija alijantov z generalom La Rondom na čelu. General La Rond ima enotno vodstvo vse zadeve v svojih rokah. Dal se je o tešinskem vprašanju že podrobno poučiti po ministrih Benešu in Imowskem. V zadnjih dneh je bil posvetovanju pritegnjen tudi poljski poslanik dr. Patek v Pragi, ki se sedaj mudi v Parizu. Poljski zastopniki so baje pripravili odstopiti Čehom v tešinskem okraju pet občin, v okraju Plonchot (Friedek) občno Hrušov in v okraju Kyselce (Freistadt) občno Petrivald. Poleg tega so Poljaki pripravili skleniti s Čehi pogodbo za dobavo premoga iz zgornješlezjskega tešinskega ozemlja, kakor tudi železniški in vojaški dogovor. Predsednik čehoslovsko-poljske komisije Cambon je razdelil delo komisije tako, da se bo istočasno odločevalo o usodi Tešina, Čace, Spiži in Orave. Z ozirom na tešinsko vprašanje se sedaj razpravlja: 1. O pripadnosti ozemlja, 2. o premožnem vprašanju in 3. o železniških zvezah. Predsednik Cambon se zavzema za ljudsko glasovanje ter je vprašal poljske zastopnike o pogojih ljudskega glasovanja, pri čemer je bilo določeno, da je predpogoj glasovanja odstranitev čet ter vojaških in civilnih oseb, ki bi mogle vplivati na glasovanje, kakor tudi izvedba glasovanja v spornem ozemlju po občinah. Nesporo ozemlje naj bi se po razsodbi Cambona priznalo Poljakom ali Čehoslovakom. Kar se tiče dobave premoga, se je izjavil Dmowski pripravljenega, dobavljati premog Čehom iz zgornješlez-

zijskega in karvinskega premožnega ozemlja. Poljska pa ne bo dobavljala Čehom nobenega koka, ker ga poljska industrija potrebuje zase. Glede železniških zvez je izjavil poljski zastopnik, da je Poljska pripravljena nositi del stroškov za zgradbo nove čehoslovške železniške zveze ter prepustiti Čehoslovakom 25% železniške tonate. Dopisnik »Kurjera Poranny« končuje poročilo z opombo, da je težinosko vprašanje dobljeno za Poljake v razmerju 1 : 3/4.

Poljaki in Čehi med seboj.

LDU Praga, 4. septembra. ČTU Minister za narodno brambo, Kłofač, je poslal interaliirani komisiji v Tešin nastopno brzojavko: Ni mi treba šele naglašati, da naše čete na tešinskem ozemlju lojalno izpolnjujejo vse pogoje pakta, sklenjenega dne 22. februarja t. l. v Tešinu. Interaliirana komisija v Tešinu gotovo ni imela nobene prilike, da bi nam mogla očitati tudi le najmanjšo nekorektnost, tako bo to tudi v bodočnosti. Vendar pa moram konstatirati, da nalaga tešinski pakt tudi Poljakom enake obveznosti, in da poljske čete te obveznosti kratkoma ignorirajo, kakor dokazuje vsakdanji raport vrhovnega poveljnika naših čet na tešinskem ozemlju. Iz njega doznavamo, da Poljaki ne delajo samo strelnih jarkov in mostov na sprednjih črtah itd., kar kaže vsekakor operacijske namene, marveč da streljajo vsako noč in vsak dan po več ur na naše straže in da so oborožili poljsko prebivalstvo na našem ozemlju, ne da bi se potrudile poklicane instance ustaviti tako postopanje in ne da bi odredilo, da se kaznujejo častniki odsekov, kjer se dogajajo take neprilike. Naši vojaki so si predobro v svesti svoje odgovornosti in so predobro disciplinirani, da bi odgovarjali na vsako noč ponavljajoče se streljanje. Po pravici odločno protestirajo proti temu, kar počnejo Poljaki, nekaznovani, proti českim četam, in odločno zahtevajo, da se na obeh straneh ravna po tešinskem paktu.

Poziv Nemčiji.

LDU. Lyon, 5. septembra. (Brezžično.) Vrhovni svet je včeraj pozval Nemčijo, naj se odreče vsaki združitvi z Avstrijo in naj vsled tega spremeni svojo ustavo. Ako nemška narodna skupščina v Weimarju ne izpremeni v tem smislu ustave tekom 15 dni, nastopi ententa vojaško.

Železničarska stavka na Dunaju.

LDU. Dunaj, 4. septembra. (ČTU.) — Stavka železničarjev je še vedno lokalizirana na tri kolodvorce: Na južni, vzhodni in aspanški. Upati je, da bo stavka proti večeru končana in da bo že opolnoči zopet upostavljen redni promet.

Kongres bankirjev.

LDU. Pariz, 4. septembra. (ČTU.) — Prihodnje dni se sklicuje kongres bankirjev iz alijantih in nevtralnih držav, da bo sklepal o najvažnejših gospodarskih vprašanjih. Glavna točka posvetovanja bo vprašanje valutne uravnave.

Protestni shod!

V soboto zvečer ob 6. uri se vrši v Ljudskem domu protestni shod krščansko socialnega delavstva.

NEČUVENI ŠKANDALI

360 delavskih družin pred gospodarskim polomom! 118 jih je že brez dela.

Fridite vsi na shod, da protestiramo proti sramotni brezbriznosti merodajnih krogov. Raje stotine žrtev, kot da bi poskrbeli za par vagonov koka, s katerim bi vso grozoto odvrnili. Dva najstarejša delavska kraja v Sloveniji sta potisnjena na rob propada.

Na cesto vrženi.

Razmere, ki so zavladale v Kropi in Kamni gorici, kriče do neba ter so razburile tudi delavstvo po drugih slovenskih krajih. Nobenega dvoma ni, da je ta slučaj tak, da mora dvigniti ogorčenje vsakogar, ki kolkaj socialno čuti, ki ima le malce delavskega ponosa v svojem srcu. Ko se bodo jutri zvečer zbirale množice delavstva v »Ljudskem domu«, da izrečejo svojo delavsko solidarnost trpečim tovarišem in tovarišicam v Kropi in Kamni gorici, jih bo utrdjevala zavest, da je treba boja, da je treba organizacije, žrtev in naporov za osvoboditev iz spon kapitalizma.

Delavstvo v Kropi in Kamni gorici je doslej bilo sam svoj gospodar. Na zadržni podlagi zgrajene tovarne so bile last delavstva samega. Ni jih zaslužjeval tuj kapital, niso služili Nemcu ali judu, marveč delali so sebi in svojim družinam. To je bil tisti način, ki ga naša krščanska organizacija smatra za najboljšega pri ureditvi gospodarskih razmer v človeški družbi. Kdor dela, naj bo obenem gospodar svojega dela.

Kar se je pa sedaj zgodilo v Kropi, je nam dokaz več, da živimo v kapitalistično urejeni državi. S tem je jasno pribita zlohotnost, ki vlada v vladnih krogih, od kapitalističnega duha prožetih, proti osamosvojitvi delavstva. Poudarjali smo že, da za kapitalistična judovska in nejudovska, nemška in jugoslovanska podjetja ne manjka doslej ne koka in ne premoga. Najprvo ga je zmanjkalo za tovarne, ki so last krščanskih delavcev, ki niso oderuhi in kapitalisti, ampak pošteni delavci. To pa je za to gospodo premalo. Kdo bi se brigal za nje in njihove družine!

Čujemo, da ima država nakupljenega na Češkem velikanske množine koka. Toda ta koks leži na Češkem in čaka, kdaj kdo pride ponj. Pravijo, da ni vagonov. Na Hrvaškem pa se iz vagonov gnoj dela, trava jih zarašča, napotje delajo, a za prevoz koka jih ni. Gospoda, ki si je prilastila železniško upravo v državi, ima več demokratiških skrbí za ministrske stolce ko pa za bedo stotin delavskih družin.

Ta kapitalistovski duh ima mogočne pospeševalce v državi. Če nam že pomankanje vagonov dokazuje zlohotnost ali vsaj malomarnost raznih močojakov za delavske interese, nam naslednji slučaj kaže naravnost sovražnost. V Kropi in Kamni gorici ima delavstvo za nad en milijon žbljev za pribijanje tračnic. To blago ne more in ne sme iz države, ker ni izvoznice. Te dobe le kapitalisti za svoje izdelke. Tega blaga pa zadruga tudi doma ne more spečati. Vršil se je razgovor med zadrujo in železniškim ravnanstvom v Zagrebu za nakup teh žbljev. Toda sedaj se je izvedlo, da se vlada raje pogaja z ameriškim kapitalisti za dobavo teh žbljev. Zasluži naj tujec, ti delavec-domačin pa pojdi na cesto in tam umri lakote!

Iz teh žalostnih delavskih slučajev je razvidno, koliko dela in žrtev bo treba še delavskim organizacijam, da stro ta okrutni duh kapitalizma. Naj bo jutrišnji protest gromovit pozdrav slovenskega krščanskega delavstva krščanski delavski solidarnosti, viharen klic proti kapitalizmu, krivici in uničevanju delavskih družin!

Delavci, delavke! Na-svidenje v Trbovljah!

Rabindranath Tagore

je indijskega knežjega pokoljenja in največji indijski pesnik. Svoje pesmi je spisal v indijskem bengalskem narečju, ki so se baje njegovemu narodu tako priljubile, da jih poje vedno in povsodi. Svoje knjige je pesnik, ki je evropsko naobrazen, sam prevajal, oziroma prepešnil v angleščino. Na ta način je kmalu postal znan po ostalem svetu. Tik pred vojno je bil prejel Nobelovo nagrado v tekmi z Rossegerjem; radi tega so ga imenovali tedaj Nemci »pesnika divjakov«; humoristični listi so ga slikali kot polgolega rjavokožca, visečega na palmi, ki žre surove sadeže. Ves ostali kulturni svet je bil na njegovi strani. Anglija mu je bila podarila plemstvo, ki ga je pa pesnik pred par meseci odložil kot protest proti postopanju Angležev z njegovi domačini. Izdal je do zdaj celo vrsto globokih pesniških zbirk, pisanih v krasnem jeziku; njegove pesmi so nekaj čisto posebnega, samostojnega. V slovensčini je izšla zbirka »Gasnoči mesec«. Dalje so še: »Vrtinar«, »Gitanjali« in druge. Pisal pa je tudi povestice, ki nosijo na sebi isti sijaj in isto posebnost pesnikovega sloga kot njegove pesmi. Te povestice se zde silno preproste po svoji lepoti, pisane kot pravljice iz otroškega sveta, a so globoke in jih bo vsakdo bral z zanimanjem. Z današnjim dnem pričnemo prinašati njegovo novo »Živa ali mrtva?«, ki nas kar prevzame s svojo tragiko.

Nemški ravnatelj proti slovenskemu delavstvu.

G. Karlu Pollaku, tovarnarju za usnje!

V Vaši tovarni se nahaja za ravnatelja neki Nemec Manz, ki je v zadnjem času prišel jako čudno postopati z delavstvom v tovarni. Zdelo bi se nam čudno, ko bi Vi dopuščali kaj takega tam, kjer ste edino Vi pravi gospodar. Obveščamo Vas, da hoče ta na novo privranci ravnatelj odpraviti iz tovarne aprovizacijo, potem odslavlja brez vsakega tehtnega vzroka delavke in v najkrajšem času hoče uvesti v Vašo tovarno delavke iz Prusije. On hoče protežirati gotove delavke, a drugim v kratkem vsem vrata pokazati. On hoče sedaj, ko se bliža zima, pripraviti vse one delavke, ki prihajajo iz okolice, ob prostor, kjer bi se shajale o prostem času in bi se tam grele in imele zavetje pred mrazom in viharjem. Njegovega grobega občevanja delavstvo ne bode več prenašalo. Iz dveh tovarn je moral že oditi in tudi v Vaši ne bode dolgo, ako se gospod ne poboljša in ne upošteva nas delavcev, ki spolnujemo svoje dolžnosti skozi in skozi pridno in pošteno. Obračamo se na Vas z upanjem, da poučite ravnatelja Manza kake olike in kakega občevanja hočejo delavci in da nam olajšate naš položaj. Mi bi morali imeti vendar vedno prednost pred tujci. Dajte nam strokovne šole, pa boste imeli tudi popolnoma domače strokovno izvežbane moči.

Delavski glas.

Socialistični teror.

V posebnem članku smo že povedali, da so nahujskani socialno-demokratični delavci hoteli s terorjem odstraniti iz Svetove tovarne v Celju več delavk, ki se niso hotele organizirati socialistično. Tedaj se delavke niso hotele udati, in teroristi so morali odnehati.

Sedaj so »prijatelji« delavstva vrgli socialistično delavstvo v stavko, da naše delavke tako spravijo iz tovarne in jim

vzemo košček ljubelega kruha. Pri tem so se poslužili tudi dejanskega nasilja.

Naša organizacija takega krčenja koalicijske svobode seveda ne bo trpela. Svoboda za vse! Zadevo ima v rokah celjsko sodišče, kjer zastopa naše delavstvo dr. Ogrizek.

Politične novice.

Ministrski svet. V seji ministrskega sveta dne 4. t. m. so poleg drugega sklenili: 1. Otvori se nov kredit v znesku 15 milijonov kron za izplačevanje draginskih dohodov invalidom; 2. za člana reparacijske komisije se imenuje Mato Beškovič, za njegovega namestnika dr. Korporič; 3. arhiv bivšega avstroogrškega guvernerja v Beogradu se izroči ministrstvu za pravosodje, kjer ga ima pregledati posebna komisija, v kateri so razven ministra za pravosodje tudi član državnega sveta Živancovič in sekcijski načelnik v ministrstvu za notranje stvari Lazič; 4. sprejme se predlog finančnega ministra, da se do nadaljnjega naredbe ustavi plačevanja davka na vino v Hrvatski.

Volitve — edini izhod. »Epoha« na uvodnem mestu piše o sedanjem nezdržnem notranje-političnem položaju in priha da do zaključka, da so edini izhod — volitve v konstituantno. Volitev naj se udeleži tudi vojaštvo, in sicer na ta način, da dobe vojniki volilci za 48 ur svoje državljansko-politične pravice in oddajo svoje glasove.

Narodu treba vrniti vero. Kako zelo se razlikujejo prosvetljeni Srbi od našega plitkega svobodomiseltva, ki o duhovščini ne zna drugega nego psovati in klevetati, priča uvod, ki ga je napisala »Epoha« k poročilu o zborovanju pravoslavne duhovščine v Beogradu. Tu čitamo med drugim: Želeli bi, da bi naša duhovščina odšla s tega zborovanja prepojena z idejami prave, resnične službe. Našemu narodu je treba po tolikem trpljenju in mukah vrniti vero v vzvišenost žrtve in obče ljubezni, treba mu dati zgled nesebičnosti in odpovedi. V interesu naše duhovščine same je, da njegova vloga v narodu ne bo samo vloga čuvarjev kanonske forme, ampak pravih pastirjev. — Naši svobodomiseltci bi pa duhovnika najraje zaklenili v cerkev, mu zvezali roke in zamašili usta, samo da bi potem mogli sami nemoteno ribariti med ljudstvom. Le duhovniku, ki pljuje na svoj poklic in stan, priznavajo svobodo govoriti tudi zunaj cerkve.

Novo komunistično zaroto so nedavno odkrili v Osijeku. Zapletenih je bilo vanjo do 60 oseb — večinoma bivših avstrijskih podčastnikov. Preiskava je dosegla, da so zarotniki s pomočjo mažarskih železničarjev dobili iz Ogrske več stotnih pušk in pol milijona kron za propagando.

Volitev pravoslavne patrijarha. Osrednji arhiepiskopski sabor je dobil nalog, naj nemudoma začne s pripravi za organizacijo zedinjenja srbske cerkve in za prvo volitev patrijarha. — Rešent Aleksander je podpisal naredbo o ustroju Osrednjega arhiepiskopskega sabora, ki je začasni odbor škofov zedinjene srbske cerkve. Sabor je sestavljen iz petih članov, ki jih voli škofovska konferenca; svoj sedež ima v Beogradu.

Dnevne novice.

V ruskem ujetništvu umrli. »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani je prejel poročila o naslednjih v ruskem ujetništvu umrlih vojakih: Brus Ivan, 22 let star, Logatec, pešec 27. dom, pp., umrl 2. julija 1917; Založnik Ivan, 33 let star, Ljubljana, 3. art. park, umrl 8. decembra 1917; Mažgon Franc, 24 let star, Tolmin, 3. art. polk, umrl 15. maja 1916.

Poznate »Slovenski Korotan«? »Slovenski Korotan« je knjiga, ki nam razkriva vse rane koroškega vprašanja. Knjiga je vsakemu Slovencu neobhodno potrebna, zlasti za uradnike, trgovce, potnike in turiste, kakor tudi za duhovnike je ta knjiga pravi »vademecum«. — Knjiga se dobi pri trgovcu Vajncem Jos., Pliherk, pa tudi v vseh slovenskih knjigarnah.

Oddelek za umetnost se ustanovi v prosvetnem ministrstvu v Beogradu. Načelnik bo menda Ivo Vojnovič, v odboru pa med drugimi Branislav Nušić.

Obleka za poštne uslužbenke. Ministrstvo za pošto in brzojav zahteva 5 milijonov kron kredita za nabavo obleke poštanim in brzojavnim uslužbenkam v celokupnem kraljestvu.

Pisma se morajo po novejši odredbi opremiti z znakom 30 vin., dopisnice pa s 15 vin. Na kupljene dopisnice je torej treba prilepiti še znakom za 5 vin., ker ima dopisnica le znakom za 10 vin. Na to opozarjamo občinstvo, da ne bo treba naslovnikom dvojne znanke plačati.

Sejmovi za žrebeto se vrše naslednje dni: ponedeljek 22. septembra v Gornji Radgoni, torek 23. septembra v Ormožu, sredo 24. septembra v Št. Juriju ob južni

železnici, četrtek 25. septembra v Žalcu, ponedeljek 22. septembra v Kranju, ponedeljek 29. septembra v Lescach, torek 30. septembra v Ljubljani. — Osrednji konje-rejski odsek.

Pisemski promet z inozemstvom. Po odloku ministrstva za pošto in brzojav od 31. avgusta t. l. št. 18830 je pisemski promet med kraljevino SHS in Nemčijo v istem obsegu, kakor z Nemško Avstrijo, po mednarodnih, nanovo določenih pristojbinah zopet odprt. Kurz 1:3 na primer: dopisnice: prejšnja pristojbina 10 v sedanja 30; Pismo: prejšnja pristojbina 25 vinarjev, sedanja 75 v; priporočeno prej 25, sedaj 75 vin. itd.

Ljubljanske novice.

Lj Opozarjamo na Orlovski večer, ki ga priredi šentpeterski »Orel« v Ljubljani nocoj ob 8. uri v veliki dvorani Ljudskega doma na čast češki Orlici sestrji Juliji Nečasovi, hrvatskim sestram Orlicam in znanim slovenskim Orlicam — udeleženkam vadiškega tečaja.

Na delavskem protestnem shodu v »Ljudskem domu« jutri zvečer bo govoril voditelj krščanskih socialnih delavskih organizacij poslanec tov. Jože Gostinčar.

Gospodarski sestanek v Šiški Člani in prijatelji naše konsumne organizacije se vabijo na razgovor, ki se vrši v Šiški št. 1 v nedeljo 7. t. m. po deveti uri v novi pekariji, nasproti pivovarne Reininghaus.

Stanovanjska beda v Ljubljani. Poletje mineva, hladna jesen nastopa, zima bo prej tu, nego si mislimo, preče stanovanjsko vprašanje v Ljubljani pa zamašča rešitve. Zdi se, da je na merodajnih mestih vse premalo volje in odločnosti, da bi se silni bedi odpomogli pred zimo. Vse gre veliko prepočasno. Ali naj stotina rodbin zmrzuje in živetari po železniških vozovih še dolgo tja v zimo in preko nje? — O tem bomo govorili brezstanovanjci na javnem shodu v Mesnem domu dne 12. septembra ob 19.30 uri.

Vsled odredbe Višjega šolskega sveta se vrši vpisovanje v II.—IV. letnik moškega in ženskega učiteljskega šole v ponedeljek dne 22. septembra od 10.—12. ure. Za obe vadnici pa velja prej določeni čas vpisovanja (t. j. 12. september). — Ravateljstvo.

Na obeh ljubljanskih gimnazijah, to je na humanistični gimnaziji v Tomanovi ulici in na realni gimnaziji na Poljanski cesti, se prične šolsko leto 1919/20 dne 22. septembra t. l. z vpisovanjem v prvi razred. V 2.—4. razred se bodo vpisovali učenci dne 25., v 5.—8. razred dne 26. septembra. Sprejemni izpiti za prvi razred se vrše 23., ponavljalni, dodatni in sprejemni izpiti v 2.—8. razred pa 24. septembra. Otvoritevna sv. maša bo 27. septembra, redni pouk se prične v ponedeljek, dne 29. septembra.

Trgovski tečaj na liceju. Vpisovanje v trgovski tečaj na liceju bo v ponedeljek, dne 29. septembra ob 8. do 10. ure dopoldne. V enoletni trgovski tečaj na liceju se sprejemajo: 1.) absolventke osmega razreda ljudske šole; 2.) absolventke tri-razredne meščanske šole; 3.) absolventke vsaj 4. razredov liceja; 4.) absolventke prvega letnika učiteljskega, ako imajo v računstvu, jeziki, zemljepisju in zunanji obliki, najmanj red 2, ako so dopolnile petnajsto leto in ako napravijo sprejemni izpit. Pričenši z absolviranim petim razredom liceja in absolviranim drugim letnikom učiteljskega odpade sprejemni izpit.

Zadruga krojačev ponovno poziva, naj se v najkrajšem času priklade vsi, ki se hočejo podvreči pomočniški preiskunji; zadnji čas je do 10. septembra 1919 v pisarni, Gosposka ulica št. 5.

Tatvina. Iz hleva Kmetijske družbe, Pokopališka ulica 4, je nocoj od polnoči do 6. ure zjutraj nekdo ukradel 1 par lahkih konjskih komatov. Pred nakupom se svari.

Razne novice.

Boj za pragmatiko bančnih uradnikov. Na konferenci 25. m. m. so zastopniki Društva bančnih uradnikov sprejeli predlog, da izdela Zveza denarnih zavodov svoj načrt za službeno pragmatiko ter ga predloži organizaciji uslužbencev v pregled. Prihodnja skupna seja bo 4. septembra.

Stavka v Rumuniji. Kakor poroča »Humanite«, stavka v Rumuniji že dva meseca več kot 25.000 v petrolejskih vrelcih in napravah zaposlenih delavcev. Stavkajoči zahtevajo osemurni delavnik, mezni minimum in razne tehnične naprave, da se z njimi prepreči skoro vsakdanje nesreče.

Radiškin teden je donesel društvu »Hrvatski Radiša« v Zagrebu nad poldrugi stotisoč kron.

Najbolj zdrava dežela na svetu. Kakor se da posneti iz predavanja dr. Laurenta na pariški Akademiji de Medicine,

je bila Kalifornija najbolj zdrava dežela na svetu. Stoletni stari niso tam nič ne- navadnega. Izmed treh milijonov ljudi jih dočaka več kot 300 lepo starost čez 100 let. Dr. Laurent je predložil Akademiji slike raznih stoletnih oseb iz Kalifornije, med drugimi 118- in 110letnega starca. Zadnji je spisal knjigo »Umetnost podij- šanja našega življenja«. Neki milijonar je poznal Indijanca, ki je dočakal 150 let. Ta je imel navado, da je jemal vsak dan solnčne kopeli. Ko so ga po smrti raztelesi- li, so našli, da so se njegova jetra skrčila na tretjino prvotne velikosti. A ne samo ljudje, temveč tudi dreve učaka v Kalifor- niji visoko starost. 100letna sikomora ni- so redka prikazen. Dr. Laurent je mnenja, da je visoka starost naravna posledica zdravega podnebja.

Narodno gledališče.

V soboto, dne 6. septembra 1919 prično v dramskem gledališču redne predstave. Sezona se otvori z dramo Le- onida Andrejeva »Dnevi našega življenja«, ki še ni bila vprijeti na nobenem Jugo- slovenskem gledališču. Svojo prvotno na- mero, otvoriti sezono s Cankarjevimi »Hlapci«, je moralo vodstvo dramskega gledališča iz tehničnih ozirov opustiti. Pre- miera »Hlapcev« bo šele okoli 20. t. m. Drama »Dnevi našega življenja« se vrši v Moskvi in slika življenje, trpljenje in lu- bezen ruskih dijakov Moskovske univer- ze. Režijo vodi gospod Josip Šest, ki je bil za časa svojega bivanja v Rusiji, režiser Ruskega gledališča v Rjazanu. V nedeljo, dne 7. t. m. se predstavi ljubljanskemu občinstvu njega tako dolgo pogrešani ljub- lenec gospod Ignacij Borštnik. Igral bo ritmojstra v Strindbergovi žaloigri »Oče«. Narodno gledališče je pridobilo z njim resničnega umetnika in najboljšega sloven- skega igralca, dramatični odsek konse-rvatorja, ki se bo po vzorni iniciativi gos- poda Jakova Osipovič-Šuvalova. Gospod Osipovič-Šuvalov je režiser in igralec Pe- trogradske šole. V Srbiji kjer je dalje časa

deloval na Narodnem gledališču v Beo- gradu je njegovo ime široko znano. V Za- grebu se je proslavil lani s svojo original- no režijo Čehovega »Strička Vanje«, kate-rega bomo letos videli tudi na našem odru.

Vse tri predstave bodo izven abone- menta. V torek bo gledališče zaprto, v sredo prično redne abonement predstave.

Za prihodnji teden se pripravlja pod režijo gospoda Danila otroška igra z god- bo in baletom »Snežulčica in škrtarja«.

Aprovizacija.

a Nasoljeno prešičevo meso, pridob- ljeno pri ameriškem špehu, se bo pro- dajalo v soboto zjutraj na prosti stojnici po 10 K za kilogram.

a Prodaja užgalic. Užgalice tvrdke Perdan se bodo prodajale po sledečem re- du: Na vsak odrezek št. 2 sladkornih iz- kaznic se dobi 7 škatljic užgalic. Škatljica užgalic stane 30 vin. in se dobe v sledečih trgovinah: v I. okraju: Na sladkorne iz- kaznice št. 1, 2, 4, in 7 pri Ojstrizu, na št. 3, 8, in 9 pri Ravhekarju, na št. 5 in 6 pri Zirkelbachu na št. 10 in 129 pri Perdanu; v II. okraju: na št. 11 in 26 pri Trdinu, na št. 12 in 13 pri Zorcu, na št. 14, 15, 16 in 21 pri Severju; 17, 18, 19, 20, 27 in 73 pri Košaku, 22, 23, in 24 pri Tav- čarju; v III. okraju: na št. 28 in 34 pri Steinerju, na št. 25, 29, 30, 31, 32, 38, 39, 40 in 41 pri Sokliču, na št. 33, 35, 36, in 37 pri Vrtačniku; v IV. okraju: na št. 42, 44 in 46 pri Medici, na št. 43 in 45 pri Tavčarju, na št. 47 pri Jemecu, na št. 40, 49 in 50 pri Elbertu; v V. okraju: na št. 51 in 53 pri Khamu, 52 in 54 pri Štancer- ju, 55 in 56 pri Krivicu, 57, 60 in 64 pri Sarku, 58 in 59 pri Zorcu, 61 pri Lehner- tu, 62 in 63 pri Svetliču; v VI. okraju: na št. 65 in 69 pri Česnovarju, na št. 66 pri Jeršetu, 67 in 68 pri Omanu, 70 in 71 pri Tomaž Mencingerju, na št. 72, 74 in 95 pri Anton Mencingerju; v VII. okraju: na št. 75 do 93 pri J. Perdanu, Vodnikov trg; v VIII. okraju: na št. 94 in 97 pri Sušniku, 96 in 99 pri Zormanu, 98, 100 in 101 pri Šarabonu, Martinova cesta, 102, 103, 104 in 107 pri Zoriču, 105, 106, 108 in 109 pri Šarabonu, Zaloška c.; v IX. okraju: na št. 110, 112 in 114 pri Česnovarju; 111 in 114 pri Marenčetu; v X. okraju: na št. 115 do 128 in 130 do 136 pri Perdanu Vodnikov trg.

Živa ali mrtva?

Novela, spisal Rabindranat Tagore. — Prevedel F. B.

I.

Vdova iz hiše Saradazankarja, Zemindarja iz Ranihata, iz rodbine svojega očeta ni imela sorodnikov. Drug za drugim so ji bili pomrli. Niti iz družine svojega moža ni imela nikogar, ki bi ga bila lahko imenovala za svojega. Ne moža, ne sina. Otrok njenega svaka Saradazankarja je bil njen ljubljeneč. Dolgo časa po njego- vem rojstvu je ležala njegova mati hudo bolna, zato ga je vzgajala njegova teta. Če ženica vzgaja tujega otroka, je njena lu- bezen do bogljenca tem močnejša, ko nima do njega pravice sorodstva, to se pravi ničesar, kot samo pravico ljubezni. Njena ljubezen pa je bila tako močna, da je ni mogla izdati pred ljudmi, da nima pravice do otroka; s podvojeno strastve- nostjo je njegova nestalen zaklad svoje- ga življenja. Vsa pritažena ljubezen vdove je prešla na tega otroka. Neke noči v me- secu srabanu je umrla nenadoma Kadam- bin. Iz katerega koli vzroka ji je prenehalo biti srce. Vseposodi je šel svet svoj pot dalje; le v njenih nežnih, malih prsih, tr- pečih od ljubezni, je obstala ura, ki meri življenje, za vedno.

Da bi jih ne nadlegovala policija, so odnesli štirje Zemindarjevi brahmanci truplo brez vseh obredov, da bi jo sežgali. Prostor za sežiganje v Ranihatu je bil od- daljen daleč od vasi. Tam je stala poleg vodne kotline koča, poleg nje ogromno fi- govo drevo in drugega nič. Svoječasno je tekla tam reka, ki se je izsušila popolno- ma; del rečne struge so bili razkopani, da so napravili vodno kotlino, ki so jo rabili za izvrševanje mrtvaških obredov. Ljud- stvo je smatralo kotlino za del reke in jo je kot tako tudi častilo.

Ko so štirje brahmanci prinesli truplo v kočo, so se vsedli, da bi počakali, ko jim prineseo drvo. Bilo jim je dolgočasno tako, da sta dva izmed njih postala nemirna in šla iz koče, da bi videla, čemu se niso pri- šli z lesom. Mejem ko sta odšla Nitai in Guruharan, sta ostala v koči Bidhu in Ba- namali, da bi varovala truplo.

Bila je temna noč v arabanu. Težki oblaki so viseli na brezvezdnem nebu. Obadva moža sta molče sedela v temnem prostoru. Njune vžgalice in svetilke so ji- ma bile brez koristi. Vžgalice so bile vlažne, da se jih ni prijel ogenj, olje v sve- tilkah je bilo izgorelo. Po dolgem molku je dejal prvi: »Brat, dobro bi bilo, če bi imela pipo tobaka. V naslici nismo ničesar prinesli s seboj.«

Drugi je odgovoril: »Tečem lahko, in prinesem vsega, česar potrebujem.«

Bidhu, ki je razumel, čemu želi Ban- mali oditi, je dejal: »Čemu tedaj? Mejem pa naj sedim sam tu!«

Razgovor se je ustavil. Pet minut je bilo dolgih, kot cela ura. Sama pri sebi sta klela onadva, ki sta šla, da bi prinesla drva, slutila sta, da sedita gotovo v kakem udobnem kotičku in se pogovarjata. No- benega glasu ni bilo slišati, razun enako- merne glasu žab in ščurkov ob bližnji vodi. Nakrat se jima je zazdelo, da so se nosila zganila nekoliko, tako, kot bi se mrtvo truplo obrnilo na stran. Bidhu in Banamali sta zatrepetala in zamrmala: »Ram, Ram!« Globok vzdih se je začul v prostoru. V tem hipu sta planila oba ču- vaju iz koče in drla za žive in mrtve proti vasi.

Ko sta tekla kake tri milje daleč, sta srečala tovariša, ki sta jima prišla s sve- tilkami nasproti. V resnici sta bila šla ka- diti in se nista zmenila za drva. Povedala pa sta, da so posekali drevo; ko ga bodo razsekali, prineseo drva takoj. Bidhu in Banamali sta pripovedovala, kaj se je zgo- dilo v koči. Nitai in Guruharan sta se nor- čevala iz dogodka in sta hudo zmerjala Bidhu in Banamali, ki sta opustila svojo dolžnost in zbežala iz koče.

Brez obotavljanja so se vrnili vsi štirje nazaj h koči. Ko so vstopili, so takoj opa- zili, da trupla ni več. Razen prazne nosil- nice ni bilo v koči ničesar. Strmeli so drug drugemu v obraz. Ali je mogoče, da jo je odnesel šakal? Toda nikjer ni bilo niti kosčka njene obleke. Ko so šli iz koče, so videli v blatu, ki se je nabralo na pragu koče, sveže, nežne sledove ženskih nog. Saradazankar ni bil kak norec in ne bi ga mogli skoraj prepričati, da bi verjel to po- vest o duhovih. Zato je po daljšem posve- tovanju sklenila četvorica, da je najbolje, če rečejo, da je bilo truplo sežgano.

Proti jutru, ko so prišli mošeje z dr- mi, so jim dejali, da se zahvalijo za njih trud, da je pa delo že brez njih končano; našli so bili končno nekaj lesa v koči. Če je res to, kar so dejali, o tem ni nihče dvo- mil, ker ni truplo nikakla dragocenost, ki bi speličala človeka v skušnjava, da bi jo ukradel.

» Iz strahu pred duhovi umrlih. (Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Odgovorni urednik Jože Rutar. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.